

KLASİK TÜRK MÜZİĞİ

Klasik Türk mûsikîsi veya Türk sanat müziği, makamlı bir Türk müziğidir. Klasik Türk müziği, klasik Batı müziği ve Hint müziği ile beraber dünya üzerinde süreklilik ve gelenek oluşturma bakımından mevcut birkaç klasik müzikten birisi olarak kabul edilir

Türk müziğinin tarihi gelişimi içerisinde, saray, tekke ve medreselerden destek görmüş, kısmen de olsa zümre müziği denilen Klasik Türk Müziği'ni, tarihi süreç içerisinde tek sesli olarak gelişen, yenilenen; kendine öz makam, usul ve tekniğe sahip, sesli ve sözlü Türk Sanat türü şeklinde tanımlanabilir.

Bugün üzerinde çok tartışılan bir sisteme sahiptir ve yaklaşık adları belli olmayan 600 makamı bulunmaktadır. Hüseyin Sadettin Arel, 498 Klasik Türk Müziği makamının adlarını belirlemiştir. Bugün bunlardan bir çoğunun örneği kalmamıştır. Bir dönem çok tutulan makamlar, bu gün önemlerini yitirmiş kullanılmaz olmuştur.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TÜRK MÜZİĞİ KONUSUNDA YAPILAN İŞLER

❖ İlk çağlardan itibaren Dünya'da gelişen ve yayılan Türkler, müzikteki ilerlemelerini gittikleri yerlere taşımışlar ve geliştirmişlerdir. Bugün Türklerle ilgisi olan tüm ulusların müziklerinde, Türk Müziği'nin etkisi görülmektedir. Bir çok batılı besteci, eserlerinde Türk motiflerini işlemiştir. Kısaca Türk Müziği etkisine Asya, Avrupa, Orta Doğu ve Afrika'nın bir bölümünde rastlamak mümkündür. Ayrıca Türkler, nota ve müzik aletlerinin gelişmesine de öncülük etmişlerdir. Kemeçe (ıklığ), tar, kopuz, saz, vurmali çalgılardan davul, tef, kudüm, kös vb. bunlara en iyi örneklerdir.

❖ Klasik Türk Müziği'nin en eski eserleri çocukların bile okuyabileceği geometrik şekilli nota (Batı notası) ile yazılmış, hem kaybolmaktan kurtarılmış hem de kamunun faydasına sunulmuştur.

1950lerde Demokrat Parti iktidarıyla, Türkiye’de çok farklı bir aşamaya geçildiği su götürmez bir gerçektir. Bu dönemle başlayan bir periyotta, halk içinde sosyal, politik ve ekonomik problemlerden kaynaklanan bir ruh hali değişimi yaşanmıştır.

Geleneklerden kopmaya başlamak şeklinde ortaya çıkan bu değişim, Türk Müziği’ni de bayağılaştırmaya başlayarak, insanların batılılaşma serüveninde hız kazanmasını, kısmen, sağlamıştır. Ortaya çıkan yeni müziğin içselleştirilmesi için, başka hiçbir sanat alanında görülmemiş bir uygulamaya gidilmiş ve Klasik Türk Müziği adlandırmasından vazgeçilerek Türk Sanat Müziği tanımı yaygınlaştırılmıştır. Müziği her noktadan saran bu basitleştirme işlemi, icracılar üzerinde de etkili olmuş; yeni Türk Sanat Müziği yorumcu ve bestecileri, eski değerli müzisyenlerden her zaman bir adım önde tutulmuşlardır.

❖ 1960larda Türkiye’de gerçekleşen göç furyasıyla birlikte, yeni bir müzik türü, son derece emin adımlarla geldiği yerini sağlamlaştırmıştır. Arap Müziği’nin etkilerinin açıkça görüldüğü bu müziğe arabesk ismi verilmiş; bu müziğin önlenemez yükselişi karşısında da o çok değerli, saygın Türk Sanat Müziği de arabeskleşmeye başlamıştır. Sonuç olarak; bugün dinlediğimiz alaturka müziği üçe ayırmak mümkündür.

1. Klasik Türk Müziği (eski kalitesiyle birlikte)
2. Yeni Türk Müziği
3. Arabesk

- ❖ Türk müziği ses sistemi 1933 yılında Dr.Suphi Ezgi ve Sadettin Arel'in müşterek çalışmasıyla ortaya çıkarılmıştır.

Klasik eserlerimiz ve türküler taş plaklara kaydedilmiştir.

-Yurt düzeyinde folklor araştırması yapılmış, türküler tespit edilmiş, notaya alınmış ve "Yurttan Sesler" korusu kurulmuştur.

- ❖ Necip Celal, 1929 yılında, Türk ezgileri ile ilk tangoyu bestelemiştir.

- ❖ -1932 yılında Halkevleri kurularak, ülkenin en uzak köşesinde yaşayan insanlarımıza, müzik dahil dokuz koldan bilgi götürölmüştür.

-1936 yılında bir Konservatuar açılarak modern dünyanın çaldığı evrensel müziği Türk çocukları öğrenmiştir.

- ❖ -1934-1936 yılları arasında geleneksel müziğin (o zaman adı alaturka) radyolarda çalınmasının yasaklanmasının sebebi, Türk milletini çok sesli müziğe alıştırmak içindir. Çünkü Atatürk, müziğin yasaklanamayacağını bilecek kadar bilge bir insan olduğu gibi, üstelik müziğimizi sevmektedir de.

❖ Duyguları geleneksel müziği tercih ettiği halde, aklı kendisini evrensel müziğe yönelmiştir.

❖ Nitekim Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri de, " Türk milletinin çok sesli müziğe alışması için radyolarda alaturka müzik yasaklandı" demektedir.

❖ -Türk müziği piyano ve viyolonsel gibi bazı Batı sazları ile takviye edilmiştir. Bugün birçok klasik Türk Müziği korolarında piyano ve viyolonsel gibi sazlar da bulunmaktadır. Çalınışı farklı olsa da keman sazı Türk müziğine ta Sultan Avcı Mehmet zamanında girmiştir.

❖ Piyanoyu, tüm sesleri ve onların selenleri ile çalan piyanocu, ney eşliğinde Meragi'nin Rast makamından eserlerini çalabilmektedir. Artık tek müzik dinlemek mümkün olmamaktadır. Elektronikteki gelişme, dünyayı bir tek ülke haline getirmiş durumdadır.

Türk Mûsikîsi Enstrümanları ve Öncüleri

Keman: Nuri Duyguer, Mustafa Sunar, Kevser Hanım

Ud: Sedat Öztoprak, Hayriye Örs, Faika Hanım, Zehra Hanım

Kanun: Muazzez Hanım (Yurcu)

Santur: Ziya Bey

Tanbur: Refik Fersan, Faize Hanım (Ergin)

Ney: Neyzen Emin Efendi

Kemençe: Ruşen Ferid Kam

Nazariyat ve Musiki Tarihi: Rauf Yekta Bey

Dini Bilgiler ve Usul: Hafız Ahmed Irsoy

Teganni (şarkı okuma): Hoca Ziya Bey, Zahide Hanım

Bu kadroya sonraları Kemani Reşad Erer ile Tanburi Dürrü Turan da katılmıştır.

❖ **Selahattin ALTINBAŞ (1939 - 2003)**

Udi bestekâr.

1939 yılında, Bandırma'da doğdu.

Müziyen bir ailenin ferdi olan Selahattin Altınbaş'ın babası kemanî
Abdi Altınbaş'tır.

Müziğe daha 7-8 yaşlarında iken kemanla başlayan küçük Altınbaş ciddi
müzik, nota, nazariyat, solfej derslerini; Saatçi Mehmet Efendi, İzzet
İrca ve amcası İzzet Altınbaş' tan almıştır. İlkokulu bitirdiğinde
akordeona da ilgi duymuş, babasının aldığı akordeonu hiçbir ders
almadan profesyonelce çalmaya başlamıştır. Bu dönemde amcası Udi
İzzet Altınbaş'tan çok etkilenerek ud çalmaya karar vermiştir.
1966 yılında TRT'nin açmış olduğu ud sanatçısı sınavını kazanarak
Ankara Radyosuna girmiş, bu kurumda ud sanatçisi, koro sefi ve
repertuar denetleme kurulu üyeliği yapmıştır. 1999 yılında TRT'den
emekli olmuştur.

Altınbaş, beste çalışmalarına 1970'li yıllarda başlamıştır. Şiire karşı çok büyük ilgisi olan bestekâr, beste çalışmalarını genellikle gece yapardı. Ezgileri öncelikle ıslıkla terennüm eder, hemen ardından şarkısına şekil vermeye başlar, daha sonra notaya alırdı. Hayatının son dönemine kadar 77 şarkı ve 3 saz eseri bestelemiş, fakat bunların çoğunu TRT repertuarına vermemiştir.

Milliyet gazetesinin 1977'de açmış olduğu "Yılın Sevilen Şarkıları" yarışmasında "Duydum ki unutmuşsun"(Muhayyerkürdi) ve "Ömrümüzün son demi"(Hüzzam) adlı şarkılarıyla ödül almıştır.

Bestecinin üç erkek ve bir kız çocuğundan ikisi, TRT Ankara Radyosun saz sanatçılarından Aygün Altınbaş(ritm saz) ve Abdi Altınbaş(kanun)'dır.

Selahattin Altınbaş 18 Aralık 2003 günü Ankara'da yaşama veda etti.

Selahattin PINAR (1902-1960)

Türk Sanat Müziğinin en büyük bestecilerindendir.

1902 yılında Altunizade`de dünyaya geldi.

Babası Sadık Bey'in karşı çıkmasına rağmen 12 yaşında Udî Sami Bey'den ud dersleri alarak musikiye başladı.

Ayrıca dönemin önemli bestekârlarından da ders alan Selahattin Pınar ileriki yıllarda tambur sazına geçti. İlk eseri sözleri adliyecî Senihi'nin olan Kürdilihiczâkâr makamından bestelediği "Mülkün ne yaman şule-i ikbâli karardı" güfteli şarkısıdır.

İlk Türk ve Müslüman kadın tiyatrocusu Afife Jale ile evlendi (1929).

Bu evliliğin Selahattin Pınar`ın sanat hayatına etkisi büyük oldu. Bu dönemde ve 1935 yılında boşandıktan sonra bestelediği parçalar genelde karşılıksız ve ümitsiz aşkları, ayrılık acılarını içerdi.

Bestelerindeki söz ve müzik uyumu ender görülen bir yapıdadır. Aynı zamanda kendine özgü bir uslûp ve boğuk sesi ile okuyan Pınar, en çok kürdilihiczâkâr makamını sevdiğini her fırsatta dile getirmiştir.

Afife Jale`den sonra ölene dek Seyyare Affet Pınar ile evli kaldı.

Çok temiz giyinen, zarif, efendi, güzel ve esprili konuşan besteci, gerek mûsikî çevrelerinde ve gerekse dostları arasında sevilen, sayılan bir kişilikti.

Selahattin Pınar, 6 Şubat 1960'da yaşama veda etti.

1920 yılında kurulan ve daha sonra "Üsküdar Musıkî Cemiyeti" adını alacak olan "Darü'l-Feyz-i Mûsikî"nin kurucuları arasında bulunan Pınar'ın Kürdilihicazkâr makamındaki "Gel gitme kadın" adlı bestesi, Sabiha Gökçen`in anlattığına göre Mustafa

Kemal Atatürk`ün en sevdiği şarkılar arasında yer alır.

Atatürk`ün karşısında tambur çalan Selahattin Pınar`ın bestelediği eserleri Zeki Müren, Sabite Tur Gülerman gibi birçok önemli sanatçı okudu. 100`e yakın bestesi olduğu sanılmaktadır. Bunlardan, "Nereden sevdim o zalim kadını" ve "Anladım sevmeyeceksin beni sen nazlı çiçek" isimli şarkılarını Afife Jale için bestelediği söylenir.

İZLERİ, TÜRKLERİN GİTTİĞİ TÜM COĞRAFYA DA
GÖRÜLDÜĞÜ HALDE, BAZI BATILI
MÜZİKOLOGLARCA (RIEMANN) ARAP MÜZİĞİ
OLARAK KABUL EDİLMİŞTİR.

- ❖ Tarihi gelişimi konusunda da farklı görüşler ortaya atılmış ve İlk Bilimsel, İlk Klasik, Son Klasik ve Yeni Klasik olarak adlandırılan teorik dönemlere ayrıldığını söyleyenler olduğu gibi, Oluşum Dönemi, Gelişim Dönemi, Doruk Dönemi, Değişim Dönemi, Atılım Dönemi, Yeni Dönem diye sınıflandıranlarda vardır.

MAKAM(MÜZİK)

- ❖ Klasik Türk musikisinde, kullanılan ses dizilerinin(gam) belli kurallar çerçevesinde kullanılmasıdır.
- ❖ Makamların dizileri, aralıkları eşit olmayan toplamı 53 koma olan sekiz sestem oluşur.
- ❖ Dizileri aynı olan makamlar birbirlerinden seyirlerine göre ayrılır. Bu yüzden makamda seyir çok önemlidir.
- ❖ Makamların karar sesleri, güçlüsü, yedeni ve asma kararları olur.

Durak, ilk dörtlü veya beşlinin ilk perdesidir.

Güçlü, genellikle ikinci dörtlü veya beşlinin ilk perdesidir ve parçanın ortalarında geçici karar perdesi olarak kullanılır.

Yeden, genellikle parçanın bitişinde karar perdesinden önce kullanılan makamına göre yarım veya tam ses olabilen bitiş duygusunu güçlendirici sestir.

Asma Karar, eser içerisinde başka bir makama hatırlatma yapmak için kullanılan kısa süreli kalıplardır. Asma kararlar makamın dizisi içinde herhangi bir ses olabildiği gibi genellikle de hatırlatılmak istenen makam ile asıl makamın ortak seslerinden bir olur. Asma kararlarda asla başka bir makama geçiş yapılmaz çünkü asıl makamın özellikleri ortadan kalkar.

HİCAZ MAKAMI

Kelime anlamı ile Arabistan'daki bir ilin adıdır. İlk defa 14.yy. da Urmevi'nin eserlerinde rastlanılmaktadır. Yerinde Hicaz dörtlüsüne, Neva perdesinde Rast beşlisinin eklenmesinden meydana gelir. Hicaz Makamı kendi içerisinde Hicaz, Humayun, Uzzal ve Zirgüleli Hicaz olmak üzere dörde ayrılmaktadır.

Caliente2009

Serfasan Çadır ile
Bir Nefes

TRT MÜZİK

Günaydın Türkiye

NİHAVEND MAKAMI

Kelime anlamı İran'da Luristan Eyaletinde Hamedan'ın güneyinde tarihi bir şehrin adıdır. İlk defa II. Mehmet'e ait eserlerde görülmektedir. Rast perdesi üzerinde Buselik beşlisine, Neva perdesinde Kürdi veya Hicaz dörtlüsünün eklenmesiyle meydana gelir. Seyri inici-çıkıcıdır.

kanal

A man with a beard, wearing a dark suit and a light-colored shirt, is performing on a stage. He is holding a microphone to his mouth and has his right arm raised. The stage is lit with blue and green lights. In the background, there is a large screen displaying a close-up of his face. To the left, there is a logo consisting of a blue sphere and a white shape, with the word "CANLI" written below it. The overall atmosphere is that of a live television broadcast.

CANLI

HÜZZAM MAKAMI

Kelime anlamı koyu hüzün anlamındadır. İlk defa Kantemur'a ait eserlerde rastlanmaktadır. Yerinde Hüzam beşlisine, Eviç perdesinde Hicaz dörtlüsünün eklenmesiyle meydana gelmiştir. Ayrıca, Neva perdesi üzerindeki Hicaz dörtlüsünün Humayun dizisi halinde uzantısıyla da, Gerdaniye perdesi üzerinde Buselik beşlisi meydana getirir. Seyri inici-çıkıcıdır.

*Azularda
Kalamlar*

RAST MAKAMI

Farsça doğru dosdoğru ve gerçek anlamındadır. İlk defa 14.yy da Safiyüddün Abdülmümin'in eserlerinde rastlanılmaktadır. Yerinde Rast beşlisine, Neva Rast dörtlüsünün eklenmesiyle meydana gelir. Seyri çıkıcıdır.

Ben ksknm feleğe düştüm bitmez ileye
Makam : Rast
Güfte - Beste : Baki Duyarlar

Furkhanza PMS F

Ing Pisanan Bugum
"Sama Saudek"

UŞŞAK MAKAMI

Arapça, âşıklar anlamına gelmektedir. İlk defa 14. yy.da Safiyüddün Abdülmümin'in eserlerinde rastlanılmaktadır. Yerinde Uşşak dörtlüsüne, Neva perdesinde Buselik beşlisinin eklenmesiyle meydana gelir. Seyri çıkıcıdır.

MÜZİK

Nostaljik Sipler

Ahmet

AHMET ÖZHAN

Gamzedeyim Deva Bulamam

Aşkın Sihirli Sesi

MUHAYYER MAKAMI

Serbest, takdir ve beğenişe kalan anlamındadır. İlk defa 14.yy. da II. Mehmet'e ait eserlerde görülmektedir. Yerinde Hüseyini beşlisine, Hüseyini perdesi üzerinde Uşşak dörtlüsünün eklenmesiyle meydana gelir. Seyri inicidir.

CANLI

OnGey Fx #2 / Mayıs 2012

MUHAYYER KÜRDİ MAKAMI

İlk defa 19.yy da Müezzinbaşı Rıfat tarafından bulunduğu ve II. Mahmut'a ait eserlerde görülmektedir. Yerinde Muhayyer Makamı dizisi ve yerinde Kürdi Makamı dizisinin karışımından meydana gelmiştir. Seyri inicidir.

Selma'nın
Fatih

Muazzez Ersoy'un doğuya yelkeni...

ACEM KÜRDI MAKAMI

İlk defa Kavaidi Tanbur adlı yayında rastlanılmaktadır.
Esas olarak Acem Makamını meydana getiren dizi ve
çeşnilere yerinde Kürdi dörtlü veya beşlisinin
eklenmesiyle meydana gelir. Seyri inicidir.

Swm[®]

1974

WELCOME
MUZEYEN SENAR

1965

HAZIRLAYANLAR

BERK TÜRK

YÜKSEL GÜLER